

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא קסה.

עין משפט נר מצוה

לג א ב מיי פכ"ז מהל'
אסורין מהל' היל' יע:
לד א מיי פ"ט מהל'
גיטין ג' ה' ג' סג
ש"ס ט' ט"ש"ע א"ש"ע ס'
קמא ספיק' מנ':
לד ד מיי פ"ד מהל' עדות
הכלה ה' ט"ש"ע ח"מ
ס' ל פ"ק ט':

רבינו גרשום

מספרי לה"ד הן: אבק
לשון הרע, ולא ממש, רוב
ענות הן בגול, שמכובין:
במשל ומתן ומשקין:
הכלל כמנהג המדינה, שאם
הוגרין לעשות פשוט ועשאו
מקושר פסול או מקושר
ועשאו פשוט פסול, מדקתיג
רשבי"ג אומר הכל כמנהג
המדינה מכלל דת"ק לית
ליה מנהג המדינה, (א)
מדינה פשוט שכתבו עירי
מאחריו ומקושר שכתבו
עירי מחובו שתיין פסולין
אלא כל אחד צריך להיות
התקונו, כך ס"ל דבכל
מקום צריך להלך אחר
מקומו ואם שניה פסול:
אמר רב אשי, רדאי
המדינה כמנהג המדינה, הכל
כמנהג המדינה ובאתריה
גדוהי פשוט ואמר ליה
לסופר עבד למלוה פשוט
כ"י קפידא הוא ופסול
הוא דרביי הכל והו
מכלול על פה דאינו שורף
בו לקוחות: ת"ק סבר,
א"ע"ג דנהיגי הווא אתרא
כמדינה וא"י הא"י א'
האי ואמר ליה עבד ליה
מקושר ועבד ליה מקושר
מקושר הווא שאינו רוצה
שישנהו וכשישנהו פסול,
ומר סבר רשבי"ג כיון
דנהיגי כמדינה מראה
מקום הווא לו דהאי דקאמר
ליה לעשות פשוט לאו
משום דקאמר ליה עבד
אלא הכי קאמר ליה עבד
עשירי היינו שכתב לשבח
לשבו: וקבלו במקום אתר
פסול, משום דלא שריא
שליח לקבלה אלא בהווא
מקום פלוני דקפידא הווא
דבהווא אתריא לא איכפת
לה אם תתול דידעי דהיי
גרשהו ודבנותא היתראת
לא ניהא ליה להתבנות
לפני בית דין, ור' אליעזר
דמכשיר סבר דמראה מקום
הייא לו דמכשיר הווא
שימצאו לבעלה באותו
מקום פלוני אמרה ליה
במקום פלוני ואם מצאו
במקום אחר הכי נמי
גדוהי לה: והוא ובעלמא
שטר, דכל גט פשוט
בשני עדים כשר: הכא נמי,
במקושר בשני עדים כשר
קמ"ל פסול, פשוט דבעד
על פה דמי: אמריי מכשר

באתרא דנהיגי בפשוט וא"י
מקושר, משמע משום דא"ל עבד ליה פשוט אכל אי
א"ל סתמא זיל עבד ליה גיטא ועבד ליה מקושר כשר א"ע"ג דבאתרא
דנהיגי בפשוט ובקדושין אמר א"ע"ג דלא אמר כי אם עבד ליה גיטא
דכ"י איתא בגירסא התם באתרא
דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א:
אמר אביי לא נצרכא אלא בעד
אחד ב"ו, הכא משמע דוקא
אחד בכתב ואחד צעל פה הא שנים
בכתב כל אחד צפני עמנו מנטרפין
ואליבא דרבי יושע בן קרחה וכמאן
דאמר (פאהדרין דף ל:): הלואה אחר
הלואה מנטרפין א' א"י למאן דאמר לא
מנטרפין א' שני שטרות של עד
אחד כיון הוואה אחר הוואה
שמפרש צלל אחד ואחד מנה דאודי
לן זהאי שטרט אודי נמי קמי
פלניא מנטרפין דאי לא מנטרפין
נמי צכי האי גוונא לינקוט הא וכל
ישן לחד בכתב ואחד צעל פה ומיהו
שן לדמות דעד אחד בכתב ועד אחד
צעל פה לא מייירי ככה"ג דהוה שייך
למיינקט ציה שניהם בכתב (א) וכיון
ששנים מעידים שראו שוה או שמעו
שהוה דכי האי גוונא הוה שייך
למיינקט שניהם [בכתב] אין מנטרפין
אם אינו מנטרף שם אלא מייירי כיון
שאותו בכתב מעיד על ההלואה
שראה אותה ושצעל פה מעיד שראה
שמסר (א) השטר הזה לו שהעד חתם
בו דכ"י האי גוונא לא הוה מזי
למיינקט שניהם בכתב ולהכי (א) קשה
נמי לאמירי שהרי יש במסירת שטר
זה שני עדי מקריה שהעד (א) חתום
הוא כעד מסירה דמוכח שמסרו לו
מלוה שהוא לא היה חותם אלא בצווי
של לוח (א) והעד שצעל פה מעיד שמסרו
לוה למלוה הלכך כשר אף על פי

אלא אבא לשון הרע אמר רב יהודה אמר
רב א"רוב בגול ומיעוט בעריות והכל בלשון
הרע בלשון הרע סלקא דעתך אלא אבא
לשון הרע: רשב"ג אומר הכל כמנהג
המדינה: ותנא קמא לית ליה מנהג מדינה
אמר (ב) רב אשי (ב) באתרא דנהיגי (ב) פשוט וא"ל
עבד ליה פשוט ואזל עבד ליה מקושר קפידא
גדוהי מקושר וא"ל עבד ליה מקושר ואזל
עבד ליה פשוט קפידא כי פליגי באתרא
דנהיגי בפשוט ומקושר וא"ל עבד ליה פשוט
ואזל עבד ליה מקושר (א) מר סבר קפידא ומר
סבר מראה מקום הוא לו (א) אמר אביי רשב"ג
ור"ש ור' אלעזר כוליה (א) סבירא להו מראה
מקום הוא לו רשב"ג הא דאמרין ר"ש דתנן (א)
ר"ש אומר אם הגעתי לשבח הרי זו מקודשת
ר' אלעזר דתנן (א) האשה שאמרה התקדשתי
לי גיטי ממקום פלוני וקיבלו לה ממקום אחר
פסול ור' אלעזר מכשיר מר סבר קפידא ומר
סבר מראה מקום הוא לו: (א) [פשוט שכתוב
בו עד אחד ב"ו]: בשלמא מקושר שכתוב בו
שני עדים פסול איצטרך סלקא דעתך
אמינא הואיל ובעלמא כשר הכא נמי כשר
קמ"ל דפסול אלא פשוט שכתוב בו עד אחד
פשיטא אמר אביי לא נצרכא דאפי' עד אחד
בכתב ועד אחד בפה אמירי יאכשר בעד
אחד בכתב ועד אחד על פה א"ל רב
אשי לאמימר והא דאביי מריא א"ל (א) לא
שמייע ליה בלובר לא סבירא ליה אלא קשיא
מתניתין

שלא חתם עליו אלא עד אחד שהרי על מסירתו יש שני עדים וקמ"ל
כר"א אכל שניהם בכתב יחדין פסולין לכ"ע שאין על כל שטר ושטר
אלא עד אחד וכברא הוא דלא אשכחן צדום מקום שטר בעד אחד לצד
שיעיל והכי משמע נמי מדחשיב עד אחד בכתב ועד אחד צעל פה
זוה אחר זה ואי הוה כשהיה מעידין על ראית המלוה או על שמיעת
הודאה אמאי לפי זהו זה אחר זה והלא יכולין להיות כחאד כיון
שכתב בשטר צפני פלוני אי החתום פלוני זיה פלוני זיה פלוני מפלוני
מנה ושבע"פ מעיד צפני פלוני וצפני פלוני החתום ליה פלוני מפלוני (א)
ולפי מה שפירש' דעד אחד שצעל פה היינו שמעיד על מסירת
שטר שחתום בו העד אחי שפיר הא דכ"י לקמן סתמא בעד אחד
בכתב ועד אחד צעל פה אי מנטרפי דמשמע סתמא צלל פה שלל
רשו שניהם כחאד שההלוה והמסירה לא היו כאחד שלא היה יכול למצוא שניהם מעידין על ההלוה אלא כענין זה שאם מעידין כל אחד
על ראית המלוה ושמיעת ההודאה אין השטר מועיל כלל והוא לגמרי כמאן דליתא כיון שאין עד מעיד על מסירתו כדפרישית ומיהו קצת
קשה כי נראה שהעד החתום שחזב כעד שצעת מסירה שהו ידו ידוע לנו שמסר ליה המלוה (א) ועי"ל דהאי דלא משכחי צירוף בעד אחד
בכתב ועד אחד צעל פה לת"ק דרבי יושע בן קרחה היינו משום (א) שצשניהם מעידין ראית המלוה או שמיעת ההודאה אין מעיד בשטר
שראו ואם שמו כחאד שראית העד צעל פה היתה צשעת ראיה או צשעת שמיעה אכל ראית העד שצשעת חשבינן לה כאלו היתה צשעת
מסירה לפי שהרבה פעמים היתה צלל ראות המלוה כלל כדמתן (לקמן דף קסו:): כותבין שטר ללוה א"ע"פ שאין מלוה עמו ומוקי לה אביי (ב"מ ג').
כמאן דאמר אפילו בשטר (א) [דלאן] אקנייתא דעדיי בחימותי וכן לו' הלכך א"ע"פ שאינו מוכיח (א) השטר שלא ראה המלוה לא חשבינן ראיתו
כחאד שאין חשבו עד כדראיה זו מאחר שאין ראיתו ידוע לנו ע"י השטר אלא עיקר עדותו אינה אלא (א) לצדה שזה השטר מסר ליה המלוה
להכי לא חשבינן עדותו כראית המלוה אפילו אם ראה אותו וצירושלמי (פרק ד כותבין) גרסין [זעירא צעין] עד אחד בכתב ועד צעל
פה מהו [שיצטרפו ועד אחד בכתב כלום הוא לכן] לריכא כשהיו שנים מלו לקיים כתב ידו של ראשון ולא מלו לקיים כתב ידו של שני':
מה

אזכר לשון הרע. כגון דאמרי נורא צי פליגי צערין (דף טו:): רוב
גזול רוב צי אדם שחודין על הגול כעין גזל שמורין להמירא
כשנשא ובמתן לעבד איש מריוח הרלוו לו לחצירו: ומ"ק ליה ליה
מנהגא דמדינה. במדינה, אם רבן שמעון בן גמליאל צל לומר
שדיי פשוט ומקושר המפורשין לתנא
קמא אם שני מעינה שנהגו לשנות דינס
בענין אחר הכל כמנהג המדינה והלא
תנא קמא נמי מודה בזה: אמר
אביי באתרא דנהיגי נו'. (א) אתא

(א) גמ' דנהיגי בפשוט
וכי נהיגי במקושר וא"ל:
(ב) רשב"ג ד"ה אמר אביי
לוחי: (א) אביי אהא לרש"י
(א) ר"ה ח"מ סבר ר"י
ורבן שמעון בן גמליאל
(ד) רוב' ד"ה אמר
וכי אי נמי למ"ד לא
מנטרפין מ"מ שני שטרות
ככ"ג: דהוה שייך למיינקט
ציה שניהם בכתב ושכתיב
שטרות דלא מייירי כיון
ששניהם מעידים שראו
שניהם (א) ב"ד א"ל
שפסקי לו השטר הזה
שהעד: (א) ב"ד א"ל
החתום הוא כעד מקריה
דמוכח שמסרו לו ליה
למלוה שהוא לא היה
חותם: (א) ב"ד א"ל
משום דבשטרות מעידין
על ראית המלוה או שמיעת
ההודאה אין השטר מוכיח
שראו שניהם (א) ב"ד א"ל
מוכח על פה שטר שאלה ראיה
המלוה לא חשבינן מעידין
שאין חשבו כ"ל ומיכא כחאד
נמקן: (א) ב"ד א"ל אינה אלא
בליב שזה השטר וכי אפי'
כ"י ראו ארתה וצירושלמי
גרסין עד מה אחד בכתב מר
ועד אחר בכתב כלום הוא לכן
לריכא כ"ל ומיכא ועד צעל
פה נמקן:

מוסף רש"י
ותנא קמא לית ליה מנהג
מדינה, ומאן פליג עליה
בשאר, ומשני דהאי פלוגתא
אמרינא היל', ומיהו באתרא
דנהיגי כ"י (קדושין טו:).
עבד ליה פשוט, וכו' עדי
קמא, ואזל עבד ליה
מקושר, שלימות כדתי (מראה
ומר סבר, רשבי"ג מראה
מקום הוא לו, לרבי
די לן בפשוט, וכי עבד
מקושר אפילו ומנהג מדינה
אף במקושר סבר, ומיהו
קמאי פליגי עליה ומי
קפידא הוא ודוקא אמר ליה
לשמוע פשוט (א) האשה
שאמרה כ"י מראה מקום
היא לו, שם תמצאנו, ולת"ק
היא קפידא אפשי שמקבלת
אלא שם ואין על שניהם
במקום אחר (א).

מוסף תוספות
א. דכי עבדיה בעל שליח
לכתוב על מנהג המדינה
הוא שרייה, כ"י קדושין
ממ. [ד] וי"מ תרווייהו
מסירה ומנהג קא ריש ביה.
כ"י מנטרפין ל. [א] [ב]ה
אומר בפני ההלוה מנהג זה
אומר בפני ההלוה מנהג, זה
לא ראה של זה, נמצא שזה
כאן עדות שלם במנהג חתא.

(א) נראה דל"ל מנהג המדינה במדינה וכו' אלא דמ"ס ט"ל דכלל מקום וכו'.
(ב) נראה דל"ל מנהג המדינה במדינה וכו' אלא דמ"ס ט"ל דכלל מקום וכו'.
אחד פסול למה לי במתני' למיתני. ועד אחד על פה אפי' הכי פסול למיטרף ביה לקוחות דכמלוה וכו'.
(א) נראה דל"ל מנהג המדינה במדינה וכו' אלא דמ"ס ט"ל דכלל מקום וכו'.
אבא אלמא אל סהרא. שטת מקובלת כה"ס. א. תרע דר' אלעזר (ד"ס) בגיטין דעירי מסירה (כתיב) שטר הבא לפנינו
ועדים חתומים עליו גובין בו א"ע"פ שאין אנו יודעים שנמסר בפנינו, אלא שאנו תולין כיון ששניהם חתומין עליו גם נמסר
בפנינו. וכו' וינה. וקמ"ל בהשגח נמקש סו'. א. וכל חד מיינהו נמסר באפי' חד סהרא. ידעו ינה. דרדאי עד אחד בשטר אינו כלום לחייב שבועה ולא לשום ממון ולא להטות, דמפי כתבם הוא. ימנצ"ל, אבל שטר שחותרמן עליו שני עדים במצות
המבורר הלוי גליה ליה דכשר, דכתיב ואקח את ספק המקנה. רש"י וינה. א. דאטו עד אחד בכתב ועד אחד על פה מי לא אפשר דתרווייהו חזו בחד דימא. כ"מ. א. וטפי צריך למימר אליבא דת"ק דר' נתן ולחייב ליה נתן לאמר עד שיעירו
שניהם כאחד, והאי כיון דחתם הו"ל מימי שהדין באותה שעה והאי דעל פה השתא הוא דמסדה. מימיה ה"ן. י. מיום שתחתמו וכן לו' השעבוד ואפי' לא הלה המעות עד השירי. כ"י ג' י. א. דמראיתיה שטר מבזר הוא הילכך לא קרינן בזה
העד שנתקיים כתב ידו דליוהר מפי כתבו. רש"י. וינין רמין. וגמ' דידן פליגא על הירושלמי בסבדא זו, כיון דקאמר עד אחד בכתב סתם, משמע שאין עד אחד, דאילו איירי שחותרמן בו שנים ולא מצאו לקיים אלא עד אחד אי"כ הו"ל
לפרושי כמו שביאר אותו בירושלמי, ונוד לישנא דמתניתין דקתני פשוט שכתבו בו עד אחד משמע שאין כתוב בו עד אחד, ומוקי לה אביי בעד אחד בכתב ועד אחד בעל פה. ידענו ינה.